

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ

Ὁ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἐκ τῶν αἱμάτων καὶ τῶν δρώσεων ἀνακύψαν, ἀν ἡ ἔννομος τάξις πρὸς πλήρη ἀποκατάστασιν ἀπετέλει τὸ θεμέλιον, δὲν ἤρκει ὅμως μόνῃ αὐτῇ. Καὶ τὰς πολλαπλαῖς ἐλλείψεις ἀνεπλήρωσεν ἐνωρὶς ἡ φιλογένεια καὶ τὸ ἄφθονον χρῆμα — ὅπερ τῶν πάντων ὁ μοχλὸς — εὐγενῶν τῆς Πατρίδος τέκνων. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἡ Ἑλλὰς ἀληθῶς ὑπῆρξε πανευτυχῆς. Γέμουν αἱ εἰς τὴν στήλην τῶν ἔθνικῶν εὐεργεσιῶν ἀναγραφαὶ τῶν ὀνομάτων τῶν εὐεργετῶν, ἄλλωσιν τιμαλφῇ ἀποτελοῦσαι. Οὐδ' ἀποπειρώμεθα ἀρίθμωσιν αὐτῶν, διότι ἡ πληθὺς πιθανὸν νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἀκουσίαν παράλειψίν τινος ἀπὸ τῆς ὀφειλομένης μνείας.

Ἐγκριτον θέσιν, τιμητικὴν, ἰδιάζουσαν, κατέχει ὁ μεγάλτιμος καὶ γενναϊδῶρος εὐεργέτης καὶ φιланθρωπότατος καὶ τοῦ καλοῦ ἔκθυμος ὑποστηρικτῆς κ. Ἀνδρέας Συγγρός. Ὁ βίος του, βίος μετέχων ταλαιπωριῶν καὶ ἐπιτυχιῶν, χλιδῆς ὅμως οὐδέποτε, εἶνε διδακτικὸς. Μόνος ἀνεδείχθη, διατρέξας τὸ ὀλισθηρὸν καὶ ἀβέβαιον στάδιον τῆς ἐμπορίας καὶ τοῦ ἐντίμου χρηματισμοῦ. Ὁ ἴδιος διηγεῖτό ποτε ὅτι μίαν νύκτα, κατόπιν μεγάλου πλοῦτου, ἐκοιμήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει εἰς τὴν ψάθαν. Ἀλλ' ἡ δραστηριότης, ἡ σπινθηροδόλος νοημοσύνη του, ἡ ἐπιμονή, τὸ ἀνένδοτον καὶ ἀπροσμάχητον τοῦ χαρακτῆρός του, τὸν ἀνέδειξαν καὶ πάλιν, καὶ ὄχι ἴσως ἐν δακτυλίδιον εἰς τὸ ὅποῖον, ἀρκετὰ προληπτικὸς, ἀποδίδει τὴν παλινόρθωσιν τῆς περιουσίας του.

Ἄν καὶ ἐκ μικρῶν ὀρμηθεῖς, — πατὴρ του ἡ Ἄνδρος — ὁ κ. Συγγρός ἔγινε κύριος ἑκατομμυρίων καὶ ἔγινε τοιοῦτος διὰ θεμιτῶν πάντοτε μέσων. Γνώστης τῶν οἰκονομικῶν ἀριστος, κατῴρθωσε νὰ κρατῇ τὰ σκῆπτρα τοῦ πλοῦτου ἐν Ἀθήναις, ἅμα δὲ νὰ ἦνε δημοφιλέστατος. Γνωρίζομεν πόσον ὁ

λαδς καὶ μάλιστα ὁ χύδην ἀποστρέφεται τοὺς πλουσίους. Ἐν τούτοις διὰ τὸν κ. Συγγρόν οὐδεὶς θὰ εὕρεθῆ νὰ γογγύσῃ ἢ νὰ ἐκφρασθῆ μετ' ἐνδοιασμοῦ. Τὸ ὄνομά του συνεδέθη τόσον στενῶς καὶ ἀρρήκτως μετὰ τῆς Φιλανθρωπίας καὶ τῆς Παιδείας, ὥστε θὰ ἠρνεῖτό τις αὐτὰ τὰ προσφιλεῖ ἰνδάγματα ἀρνούμενος τὰς ἀρετὰς τοῦ εὐεργέτου κ. Συγγροῦ. Δὲν ὑπῆρξεν ἐθνικὴ περίστασις ἢ μᾶλλον δυσχέρεια, πατριωτικὸς σκοπός, φιλανθρωπικὸν ἔργον, εἰς ἃ ὁ κ. Συγγρός δὲν ἐπρωτοστάτησε, δὲν ἔτεινε τὴν χεῖρα ἀρωγὸν καὶ πρόθυμον, δὲν ἤνοιξε τὸ βαλάντιον, δὲν ἀφῆκε νὰ ἐκχειλίσῃ εἰς συμπάθειαν ἢ εὐγενῆς καρδιά του. Μακρὸς θὰ ἀπετελεῖτο ὁ κατάλογος τῶν εὐεργεσιῶν του. Τὸ κατάστημα τῶν Ἀπόρων γυναικῶν, τὸ σεμνὸν αὐτὸ τοῦ τιμίου ἰδρωτός ἄσυλον πλείστων ὄσων πτωχῶν γυναικῶν καὶ ἰδία κορασίων, τὸ Πτωχοκομεῖον ἔνθα εὐρίσκουν στέγην καὶ τροφὴν οἱ ὑπὸ τῶν χρόνων συντριβέντες, αἱ ὁμῶνυμοὶ φυλακαὶ, αἱ μόναι ἀνθρωπιναὶ καὶ εὐπρόσωποι φυλακαὶ τοῦ Κράτους κατ' εὐρωπαϊκὸν σύστημα διὰ τοὺς ἀποβλήτους τῆς κοινωνίας, ὁ «Εὐαγγελισμὸς» παρ' ᾧ τὰ σωματικὰ ἄλγη εὐρίσκουσιν ἰατρικὴν ἀντίληψιν καὶ συμπαθῆ ἀνακούφισιν, εἰσὶ πρὸς τὴν φιλανθρωπίαν πολῦτιμοὶ εἰσφοραὶ, ὡς ἐκτὸς ἄλλων, καὶ ἡ μεγάλη προικοδοτῆσις τοῦ Ἀμαλιεῖου Ὀρφανοτροφείου καὶ χρηματικὴ συνδρομὴ τῆς σχολῆς τῶν Ἀπόρων Παίδων. Τὰ Νοσοκομεῖα πρὸς τούτοις Κωνσταντινουπόλεως, Χίου, Σμύρνης ἀναγράφουσι τὸν κ. Συγγρόν εἰς τοὺς μεγάλους εὐεργέτας των.

Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν φιλανθρωπικῶν ἔργων, ἰσχυρὸς παράγων ὑπῆρξεν ὁ κ. Συγγρός εἰς τὴν ὑποστήριξιν τῆς τέχνης. Τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐν Ὀλυμπίᾳ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον, ὅπερ προσεφύλαξεν ἀθάνατα ἀρχαίας τέχνης ἔργα, ἐν οἷς τὸν ἑκπαγλὸν Ἑρμῆν τοῦ Πραξιτέλους καὶ τὴν Νίκην τοῦ Παιωνίου. Τὸ Μέγα θέατρον, ὅπερ ἄνευ τοῦ κ. Συγγροῦ θὰ ἦτον ἀχυρῶν περίβλεπτος, καὶ οὔτινος τὰ εἰσοδήματα σήμερον μὲν νέμεται ὁ «Εὐαγγελισμὸς», μετὰ τινα δ' ἔτη ὁ Δῆμος Ἀθηναίων, εἶνε τὰ ἀναγκαιότατα οἰκοδομήματα, ἅτινα χάριν τῆς τε ἀρχαίας καὶ νεωτέρας τέχνης ἀνήγειρεν. Ὁ φιλόλαος εὐεργέτης πρὸς τούτοις εὐηργέτησε τὴν «Ἐταιρίαν τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ» καὶ πολλὰς σχολὰς καὶ Συλλόγους ἐν τῷ

ὑποδούλω Ἑλληνισμῶ. Τὰ Πατριαρχεῖα ὡσαύτως ἠσθάνθησαν τὴν βαρύτητα τῆς προσφορᾶς του, ὡς καὶ πολλοὶ νέοι ἐκπαιδευθέντες ἀναλώμασιν αὐτοῦ ἐν Εὐρώπῃ, οὐκ ὀλίγας οἰκογενεῖας ἐν κρυπτῷ σώσας ἅμα ἐξ ἀσιτίας καὶ ἠθικοῦ καταποντισμοῦ. Τὰ πεζοδρόμια ἀκόμη τὰ ἐγκάρσια τῶν Ἀθηναϊκῶν ὁδῶν εἰς τὸν κ. Συγγρὸν ὀφείλονται. Ἀλλὰ μήπως κατὰ τοὺς σεισμοὺς τῆς Χίου, τῆς Πελοποννήσου, τῆς Ζακύνθου, τῆς Λοκρίδος, ὁ κ. Συγγρὸς δὲν μετεῖχε τῶν ἐκάστοτε ἐπιτροπῶν, προϊστάμενος πάντων εἰς τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας; Διὰ τίνων δὲ λέξεων νὰ ἐξαρθῆ ἡ ἡγεμονικὴ δωρεά του κατὰ τὴν μεγάλην πυρκαϊάν τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὲρ τῶν παθόντων Ἑλλήνων, τῶν ἀστέγων, τῶν περιουσίας ὀλοκλήρους ἀπολεσάντων;

Εὐλόγως ὅθεν τῶν εὐεργεσιῶν του ἀνάλογοι ὑπῆρξαν καὶ αἱ ἐξαιρετικαὶ τιμαί, δι' ὧν τὰ μεγαλόδωρα καὶ πατριωτικὰ αἰσθήματά του ἤμειψε καὶ ἡ πολιτεία καὶ ὁ λαός. Τιμᾷ δικαίως τὰ εὐγενῆ στήθη του ἡ κυανῆ ταινία τοῦ Μεγαλοσταύρου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, οἱ δὲ ἐκλογεῖς Ἀττικῆς καὶ Κυκλάδων τὸν ἐτίμησαν περιφανῶς, ἐκλέξαντες αὐτὸν ἐκ περιτροπῆς διὰ πρωτοφανοῦς πλειονοψηφίας Δημοτικὸν ἄρχοντα καὶ Ἀντιπρόσωπον ἐν τῇ Βουλῇ. Ὅτε ἀπουσιάζοντα τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ διατρίβοντα ὑπέδειξαν ἀνεξάρτοι καὶ ἐντιμοὶ πολῖται ὡς ὑποψήφιον Δήμαρχον, πάντες ἐνθυμούμεθα μὲ ποίαν φρενίτιδα ἐνθουσιασμοῦ ἀπεδέχθη σύσσωμος ἡ Πόλις τὴν ὑποψηφιότητά του καὶ πῶς πάλλευκον ἐκ τῶν καλπῶν ἀνεδείχθη τὸ σεμνὸν ὄνομά του. Ὡς Βουλευτῆς οὐδέποτε ἀνεμίχθη ἐνεργῶς εἰς τὴν πολιτικὴν, ἀκολουθῶν πάντοτε σώφρονα πορείαν.

Τοιοῦτος ἐν γενικαῖς γραμμαῖς ὁ μεγαλῶνυμος εὐεργέτης τοῦ Ἔθνους. Τοιαῦτα καὶ τσαῦτα τὰ φωτεινά, τὰ μεγαλοπρεπῆ καὶ ἀδιάπτωτα τρόπαια τῆς εὐεργεσίας, ἦν ἥσκησε καθ' ἅπαντα τὸν ἥρεμον καὶ ἐγκρατῆ αὐτοῦ βίον, τοιαῦτα τὰ ἠθικὰ ἐρείσματα, ἐφ' ἃ δύναται νὰ σεμνύνεται καὶ ἄτινα μεγαλόστομον τὸ κλέος ἔμνεϊ. Ἠκούσθησαν ἐνίοτε κρωγμοὶ ἀσεβεῖς, διετυπώθησαν ἀηδῆ χαριτολόγα δῆθεν τολμήματα, ἀποτελοῦντα ἐπιθέσεις, ὅλως ἀκινδύνους, καὶ βέλη σκωριῶντα ἐκ χαρτίνης φαρέτρας ἐτανύθησαν ὑπὸ εὐεξάπτων, οὓς

δὲν γνωρίζει τις πῶς νὰ ὀνομάσῃ καὶ πῶς νὰ καταλογίσῃ, ἀφοῦ αἱ πράξεις τῶν ἐλατῆριον εἶχον πάντοτε ἰδιοτελεῖς καὶ ἐκβιαστικούς σκοπούς. Ἄλλ' ὅ,τι καὶ ἂν ὡς παρατονία ἐγράφη, σβέννυται παρευθὺς ὡς ἀνεπαίσθητος σκιὰ εἰς τὸ καταυγάζον καὶ διαυγὲς φῶς, ὅπερ ἀγλαΐζει καὶ ὑψοῖ εἰς περιωπὴν ἐθνικῆς εὐγνωμοσύνης τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου πολίτου Ἄνδρου Συγγροῦ.

ΤΑ ἸΜΑΤΙΑ ΣΟΥ

Μοῦ λέγανε ὁ οὐρανὸς ὅτι δὲν ἔχει ἄκρη
καὶ σὰν παιδί ποῦ εἶμουνα μοῦ χάλαγε τὸ νοῦ
καὶ τῇ γλαυκῇ σὰν κύτταξα εἰκόνα τ' οὐρανοῦ
ἄχ ποῦ ν' ἀρχίζῃ ; . . με πικρὸ ῥωτοῦσα πόνου δάκρυ.
Μὰ στῶν Ἰματιῶν σου τῇ γλαυκῇ εἰκόνα ποῦ θαμπώνει
στὸ γαλανὸ τὸ χρωμὰ τους ποῦ ἔρωτα σκορπίζει
βρῆκα, πῶς ἀπ' τὰ μάτια σου ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει
καὶ στὴν ψυχὴ σου ξάστερος μικρὴ μου . . . τελειώνει . .

Κ. Τ. Α.

Ὅλα μοῦ τᾶδωκες μὲ τὴν καρδιά σου
κι' ἐγὼ στὰ στῆθ σου ἔβρῆκα δουλειὰ
κι' ἀπὸ τὰ χεῖλη σου στὴν ἀγκαλιά σου
εἶπια καὶ μέθυσσα σωρὸ φιλιὰ.

Μὰ φλόγα μᾶναψες ποῦ δὲ θὰ σβύσω
κι' ὄλο τὸ στῆθός μου γιὰ σὲ χτυπᾶ
ἢ ὅσα μοῦδωκες πάρετα ἴπισω
ἢ δός μου ἀγάπη μου . . . κ. τ. λ.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

Παππᾶ μου μὴ μοῦ δώσης σταλιὰ νὰ μεταλάβω
γιατὶ δὲν προσκυνᾶω οὔτε κερὶ ἀνάθω,
παππᾶ μου τὴν ψυχὴ μου μέσα στὸν Ἄδη κλειστή
εἶμ' ἄπιστος παππᾶ μου, εἶμ' ἄπιστος πολὺ
γιατὶ μιὰ μαυρομμάτα γιὰ ἓνα της φιλι
Μοῦ ἔβγαλε τὴν πίστι . . .

Νοέμβριος 1894.

ΤΙΜΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΥΓΓΡΟΣ